

ЕВТАНАЗІЯ ЯК СОЦІАЛЬНО ПРИЙНЯТНИЙ МОТИВ УМИСНОГО ВБИВСТВА

Бойченко О.С., студент ННПП НАВС

Науковий керівник: к.ю.н., доцент кафедри кримінально-правових дисциплін ННПП НАВС **Жук ІВ.**

Вбивство за всіх часів вважалось найжахливішим зі злочинів, оскільки позбавляє потерпілого найціннішого блага - життя. Кримінальний кодекс України визначає вбивство як умисне протиправне заподіяння смерті іншій людині (ч. 1 ст. 115). При цьому в національному законодавстві мотиви умисного вбивства розглядаються лише у якості обтяжуючих обставин (зокрема суспільно-негативні мотиви, передбачені пунктами 6,7,14 ч. 2 ст. 115), тоді як суспільно -прийнятні (позитивні) мотиви на кваліфікацію не впливають. На протигагу вітчизняній практиці, законодавство окремих зарубіжних країн передбачає можливість звільнення особи від відповідальності за позбавлення людини життя з жалю, тобто за евтаназію. Евтаназію, на думку О. Старовойтова, можна

визначити як дію чи бездіяльність лікаря, чи іншої людини, або самого хворого, що тягне за собою настання миттєвої чи безболісної смерті останнього. Я.О. Триньова під евтаназію розуміє позбавлення себе власного життя або позбавлення життя іншої особи без страждань будь - якою особою, вчинене як на прохання померлого, так і без його прохання.

Першою країною, яка легалізувала евтаназію 1 квітня 2002 року стали Нідерланди. Пізніше до них приєдналися Бельгія, Люксембург і США (штати Орегон та Вашингтон, в Каліфорнії - тільки пасивна евтаназія). В Швейцарії евтаназія заборонена, але лікар може допомогти невиліковно хворому пацієнту піти з життя: дати хворому препарат, який він має ввести собі самостійно. В Швеції пацієнт має право вимагати відключення його від апарату підтримання життєдіяльності. В Німеччині відключення від апарату штучного підтримання життя не є кримінально караним діянням, хоча це рішення не стосується активної евтаназії. При цьому у всіх країнах, де була легалізована евтаназія, створені організації з жорсткого контролю за законністю та правильністю її застосування.

Разом з тим, за наявними даними, евтаназія застосовується у багатьох країнах світу незалежно від того, дозволена вона законом чи ні. За даними Американської медичної асоціації, в лікарнях США щодня помирають 6 тисяч хворих, більша частина з яких йде з життя добровільно за допомогою медперсоналу. В країнах, де евтаназія заборонена, тобто немає гласності цього процесу, а значить і законного захисту від неправомірного застосування евтаназії, стан є значно гіршим. Не дивлячись на прийняття законів, які забороняють евтаназію, випадки її застосування стають частішими, що безпосередньо визнають самі лікарі.

Щодо України, то на нашу думку, доцільність легалізації евтаназії на разі видається сумнівною, насамперед, з огляду на складність створення чіткого правового механізму її застосування, за якого повністю б була виключена можливість будь-яких зловживань у цій сфері. Однак, враховуючи особливості ознак суб'єктивної сторони умисного вбивства з жалю, тобто його соціально-прийнятні (позитивні) мотиви, вважаємо перспективним розробку питання щодо внесення змін до Кримінального кодексу України, зокрема створення такого привілейованого виду вбивства, як наприклад «Вбивство, вчинене лікарем шляхом активної чи пасивної евтаназії», що передбачала б більш м'яке покарання, ніж просте вбивство.